

Vertaalhulp Genesis 31

Vers	Woord	Opmerking
1	אָשֶׁר לְאָבִינוּ	‘waarvan geldt: (het is) van onze vader’ = ‘het bezit van onze vader.’
2	וַיֵּרָא	Syllabus 19.2.
	אֵינְנוּ	אין + persoonsachtervoegsel 3.m.ev. ‘hij was niet’
3	אֲבוֹתֶיךָ	Lettinga § 39 a (XIIe klasse).
4	וַיִּשְׁלַח	Met ellips van het lijdend voorwerp: Lettinga § 81 d: ‘en hij zond (een boodschapper)’.
	הַשָּׂדֶה	Bij woorden op -è is de “hee van richting” (Lettinga § 25 g) niet zichtbaar, maar hier wel aanwezig: ‘naar het veld’.
6	וַאֲתָנָה	Eindelijk komen we die vorm tegen: syllabus 6.3.
7	הִתְלַל	תלל hif'il. De klemtoon heeft een stapje teruggedaan direct voor andere klemtoon (nesiga).
	וַהֲסִלֵּחַ	Perf. consecutivum met habituele, iteratieve of duratieve functie: hij placht te veranderen / hij veranderde telkens / hij bleef veranderen.
	נִתְנָו	נתן + persoonsachtervoegsel 3.m.ev. Broers: נתן bijzonderheden 7.
	לְהַרְעֵ	רעע hif'il.
	עֲמָדִי	עם + persoonsachtervoegsel 1.ev. (Lettinga § 63 h).
8	וַיִּלְדּוּ, יֵאֱמָר	Habitueel o.i.d.
9	וַיִּתְּוֹלֵי	יתן verliest z'n eigen klemtoon, waardoor de tseree een sgol wordt.
10	יָהֵם	Pi'el infinitief c.
	וַאֲרָא	De eerste persoon is regelmatigiger dan de bekende vorm וַיֵּרָא (syllabus 19.1-2).

	הַעֲתִידִים הַעֲלִים עַל- הַצֵּאן	Onderwerp van een zin zonder werkwoord. Het participium met lidwoord mag als een bijzin worden vertaald.
12	שָׂא-נָא עֵינֶיךָ	Vergelijk vers 10.
	לָךְ	Pausale vorm van לָךְ. Met zogenaamde dageesj conjunctivum (Lettinga § 13 e; mag u negeren).
13	אֲשֶׁר ... שָׁם	‘Waarvan geldt: daar’ = ‘waar’. Wederom met dageesj conjunctivum.
14	וַתַּעַן רְחֵל וְלֵאָה	Het is gebruikelijk dat, als het onderwerp uit afzonderlijk benoemde individuën bestaat, het werkwoord enkel met de eerste congrueert.
	וַתַּעַן	Gedraagt zich net als het bekende werkwoord עָשָׂה.
	הַעֲזוּד	Vraagwoordje (syllabus 13.3).
15	הַלּוֹא	Idem.
	מִכְרָנוּ	מָכַר + persoonsachtervoegsel 1.mv.
	וַיֵּאָכֵל גַּם- אָכּוּל	Paronomastische infinitief-constructie: persoonsvorm + infinitivus absolutus. ‘Hij heeft compleet opgebruikt’.
16	לָנוּ הוּא	‘Het is van ons’.
18	רָכַשׁ	Pausale vorm voor רָכַשׁ.
	אַרְצָה	Met hee van richting (Lettinga § 25 g).
19	וְלָבָן הָלֵךְ לְגִזְזוֹ אֶת-צִאֲנוֹ	Omstandigheidszin: ‘Terwijl Laban ...’
	אֲשֶׁר לְאָבִיהָ	‘die van haar vader (waren)’.
20	עַל-בְּלִי	‘door niet’
	בָּרַח	Furtieve patach vanwege gutturaal. Verder net zo’n vorm als קָטַל.
21	וַיִּשָּׂם	Broers: שִׁים bijzonderheden 3.

23	וַיִּדְבֹק	Kijk goed in de syllabus bij paradigma 1, naar het imperfectum consecutivum.
24	הַשְּׁמֶר	Ook de nif'al heeft vormen die met een hee beginnen. De klemtoon heeft een stapje teruggedaan direct voor andere klemtoon (nesiga).
25	וַיִּשָּׂג	Zie de opmerking bij vers 23.
	אֶת-אֶהְלוֹ	Kamets chatoef!
	אֶת-אֶחָיו	Hier niet het nota objecti, maar 'met'. Het lijdend voorwerp is hetzelfde als in het voorgaande en wordt niet herhaald, namelijk 'de tent'.
26	מָה	Met dissimilatie. Syllabus 7.2 en 4.4.
	כְּשִׁבְיוֹת	שבה qal passief participium (שְׁבוּי) v.mv.
27	וְאֶשְׁלַחְנָה	אֶשְׁלַח + persoonsachtervoegsel. Imperf. cons., hier gek genoeg met irreële betekenis: 'ik zou je hebben laten gaan'
28	נִטְשָׁתִּי	נִטְשָׁה + persoonsachtervoegsel 1.ev.
	לְבָנַי וְלְבָנֹתַי	Kan ook op kleinkinderen slaan.
	הַסְּכַלְתָּ עָשׂוֹ	'Je hebt dom gehandeld door (zo) te doen.' Verwachte vorm: לְעֵשׂוֹת.
29	לְאֵל	Broers: אֵל II.
	הַשְּׁמֶר	Zie vers 24.
30	הִלְךְ הִלְכָה	Paronomastische infinitief-constructie.
	נִכְסְרָה נִכְסְפָתָה	Idem. De perf. 2.m.ev. uitgang wordt hier ongebruikelijkerwijze met een leesmoeder gespeld.
	אֱלֹהֵי	Pausale vorm voor אֱלֹהֵי (syllabus 6.4).
31	מֵעָמִי	מֵן + עָם + persoonsachtervoegsel: 'weg van bij mij' = 'bij mij weg'.
32	עִם אֲנֹכֶם תִּמְצְאוּ אֶת-אֱלֹהֵיכֶם	Betrekkelijke bijzin met ingesloten antecedent: '(Degene) bij wie u uw goden zult vinden'.

	אֲחֵינוּ	Hier: ‘onze familieleden’.
	הִכָּר־לָךְ	הִכָּר verliest zijn eigen klemtoon en krijgt een sgol. De gebiedende wijs van de hif'il heeft altijd een tseree.
	מָה עִמָּדִי	Een indirecte vraag: ‘wat bij mij is’.
	עִמָּדִי	עם + persoonsachtervoegsel (Lettinga § 63 h). De vorm עִמָּי kwamen we in vers 31 tegen.
	וְקוֹח־לָךְ	Pausale vorm voor לָךְ.
	גִּנְבָתָם	גִּנְבָה + persoonsachtervoegsel 3.m.mv.
33	הָאֲמָהֶת	Onregelmatig mv. van אָמָה.
34	וְרָחֵל לָקְחָהּ	Omstandigheidszin, voortijdig te vertalen: ‘Rachel nu had genomen’.
	וּתְשִׁימֵם	ותָשִׁים + persoonsachtervoegsel 3.m.mv. Ook voortijdig.
	בָּכָר	Broers: כָּר III.
35	אֶל־יִחָרֵךְ	Jussief van חָרַךְ (apocopaat). Het onderwerp ‘de toorn’ is weggelaten. Klemtoon op <i>ji</i> -.
	אוּכַלִּי	Qal imperfectum van het onregelmatige werkwoord יָכַל.
	כִּי־יִגְרָדוּ נְשִׁים לִי	Zin zonder werkwoord; voeg ‘is’ of ‘geldt’ toe.
	וַיִּחַפְּשֵׁוּ	Het Nederlands heeft hier een lijdend voorwerp nodig: ‘het kamp’ o.i.d.
36	וַיִּחָרֵךְ	Vergelijk vers 35. Hier een imperfectum consecutivum, duidelijk gebaseerd op de jussief.
	וַיִּרְבֵּ	ריב. Bij werkwoorden ע"י is er geen verschil tussen het qal en hif'il imperfectum (consecutivum). Bij dit werkwoord ook niet in betekenis, dus het maakt ook niet uit.
	וַיַּעַן	Hier niet ‘antwoorden’, maar ‘het woord nemen’.
37	מִה־מִּצְאָתָהּ מִכָּל כְּלֵי־בֵיתָהּ	Indirecte vraag; lijdend voorwerp bij שָׁיִם.

	אָתִי וְאֶתֶּיךָ	Zoals in vers 32.
	וְיִזְכְּרוּ	יִזְכְּרוּ hif'il jussief: 'opdat zij rechtspreken'. De jussief is hier enkel herkenbaar aan de positie in de zin. Het verschil tussen hif'il imperfectum en jussief (יִקְטִיל en יִקְטֹל) bestaat alleen in het enkelvoud.
	נֶשְׁנֵנוּ	'ons tweeën'.
38	זֶה עָשָׂרִים שָׁנָה	'Deze (afgelopen) twintig jaar'.
	אֲנֹכִי עִמָּךְ	Zin zonder werkwoord; voeg 'ben geweest' toe.
	שָׁכְלוּ	Pausale vorm van שָׁכַל. Hier: 'zij hebben een miskraam gehad'.
	אָכַלְתִּי	Pausale vorm van אָכַלְתִּי.
39	אֲחֻטָּנָה	אֲחֻטָּא + energisch persoonsachtervoegsel 3.v.ev. De stilgevallen alef is verdwenen in de spelling. Imperfectum met habituele functie.
	מִיָּדִי	'Uit mijn bezit'.
	תִּבְקַשָּׁנָה	תִּבְקַשׁ + energisch persoonsachtervoegsel 3.v.ev. Imperfectum met habituele functie.
	גִּנְבֹתִי	Over deze vorm zijn de meningen verdeeld. 'Gestolen' of 'diefstal'. Broers: passief participium v.ev. + persoonsachtervoegsel 1.ev.: 'mijn gestolene' = 'wat bij mij gestolen is'.
40	הִיָּתִי	Lettinga XII § 70 j: extrapositie: 'ik – overdag beving mij de hitte'.
	אָכַלְנִי	אָכַל + persoonsachtervoegsel 1.ev.
	לְשָׁנָה	שָׁנָה + persoonsachtervoegsel.
	מֵעֵינִי	Pausale vorm van עֵינִי.
41	זֶה-לִּי עָשָׂרִים שָׁנָה	Vergelijk vers 38.

	עֲבָדְתֶיךָ	עֲבָדְתִי + persoonsachtervoegsel 2.m.ev.
	בְּשֵׁתַי בְּנֹתֶיךָ	St.c. van שְׁתַּי, vrouwelijke vorm van שְׁנַיִם. בְּנֹת is mv. van בַּת. ‘Uw twee dochters’; niet ‘twee van uw dochters’.
	וּתְהַלְךְ	Vergelijk opmerking bij vers 23.
42	שְׁלַחְתִּנִּי	שְׁלַחְתָּ + persoonsachtervoegsel 1.ev. Na dit woord begint een nieuwe zin.
	אֶת-עֵנִי	Kamets chatoef!
	וַיִּזְכֶּה	Vergelijk vers 37. De tseree is onder invloed van de chet een patach geworden.
43	הַבְּנוֹת בְּנֹתַי	Zin zonder werkwoord; voeg ‘zijn’ toe.
	לִי-הוּא	‘Het is van mij’, ‘het behoort mij toe’
	וּלְבָנֹתַי מָה- אֶעֱשֶׂה לָאֵלֶּה	וּלְבָנֹתַי is buiten de zin geplaatst (extrapositie) en in de zin weer opgenomen als לָאֵלֶּה. ‘En mijn dochters – wat zou ik dezen aandoen?’
	יִלְדוּ	Pausale vorm van יִלְדוּ.
44	לָכֶּה	Verlengde gebiedende wijs.
	נִכְרְתָה	Cohortatief: ‘laten wij...’
45	וַיִּרְיַמָּה	וַיִּרְם + persoonsachtervoegsel 3.v.ev.
	מִצֵּבָה	‘als een gedenksteen’.
46	לְאֶחָיו	Lettinga § 39 b (XIIe klasse).
47	יְגַר שְׁהִדוּתָא	Aramese naam.
48	קָרָא	Om het te laten kloppen met het vorige vers, kunnen we dit vertalen met ‘men noemde’.
49	יִצְף	Jussief van צָפָה (apocopaat-vorm).
	כִּי	Hier: ‘wanneer’.

50	אין איש	'Er is niet een man' = 'er is niemand'
	אלהים עד	Zin zonder werkwoord; voeg 'is' toe.
51	יריתי	Hier: 'ik heb opgeworpen/opgezet'
52	עד הגל הזה	Zin zonder werkwoord; voeg 'is' toe.
	אם-אני לא- אעבר	Anders dan we gewend zijn, moet dit toch betekenen: 'dat ik niet zal verdergaan' en niet 'indien ik niet zal verdergaan' = 'ik zal zeker verdergaan'. De BHS stelt voor לא weg te laten.
	אני	Pausale vorm van אני.
53	אלהי אברהם	Een uitleg van אלהי נחור. De vader van Abraham en Nachor was Terach (Genesis 11:27-32).
54	לאכל-לקחם	Kamets chatoef, doordat de infinitief zijn eigen klemtoon verliest.

Leerwoordenlijst

Zelfstandige naamwoorden:

אֹהֶל	tent
אִשָּׁה	vrouw; <i>st.c.</i> : אִשָּׁה; <i>mv.</i> : נָשִׁים
בַּת	dochter; <i>mv.</i> : בָּנוֹת
חֵלֶק	(aan)deel
צֹאן	kleinvee (schapen en geiten)

Werkwoorden:

זָבַח	<i>qal</i> : offeren
יָכַל	<i>qal</i> : kunnen, in staat zijn; <i>impf.</i> : יֹכֵל
מָצָא	<i>qal</i> : vinden
לִין	<i>qal</i> : overnachten
נָשָׂא	<i>qal</i> : (op)nemen, dragen, (ver)heffen
עָנָה	<i>qal</i> : antwoorden, het woord nemen
שָׁלַח	<i>qal</i> : zenden; <i>pi'el</i> : laten gaan

Voorzetsels:

בֵּין	tussen
עִם	met